
ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ VORLESUNGSVERZEICHNIS

**ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2017-18
SOMMERSEMESTER 2017-18**

Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2017/18.....	5
Β' και Δ' εξάμηνο.....	5
SPR 2: Γλώσσα II	5
SPR 4: Γλώσσα IV.....	5
DGY 11: Μορφολογία.....	6
DGY 13: Σύνταξη.....	6
DGY 15: Σημασιολογία	6
DGY 17: Πραγματολογία	7
DGY 18: Εισαγωγή στη Διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας I.....	7
DLY 21: Εισαγωγή στην Επιστήμη της Λογοτεχνίας II	8
DLY 23: Λογοτεχνία του 19ου αιώνα.....	8
DLY 24: Λογοτεχνία του 20ού αιώνα.....	8
DLY 26: Θεωρία της λογοτεχνίας.....	9
DLY 28: Εισαγωγή στη Θεωρία και Πρακτική της Μετάφρασης.....	9
DAY 02:: Προπαρασκευαστικό	9
5 ^ο - 8 ^ο Εξάμηνο	10
DGA 30: Φωνητική-Φωνολογία.....	10
DGA 32: Θεωρία Σύνταξης	10
DGA 38: Φρασεολογία	11
DGB 45: Γλωσσικές Ποικιλίες	11
DGB 46: Γλωσσολογία της Γραφής.....	12
DGC 50: Ιστορία της Γλώσσας	12
DGD 52: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: Επεξεργασία κειμένων στο μάθημα της γερμανικής ως ξένης γλώσσας.....	12
DGD 62: Ανάπτυξη φωνολογικής ικανότητας στη διδασκαλία της γερμανικής ως ξένης γλώσσας	13
DLA 62: Hölderlin - Kleist - Jean Paul.....	13
DLA 64: Νατουραλισμός / Fin de siècle / Εξπρεσιονισμός.....	13
DLA 65: Deutschsprachige Literatur 1900-1945.....	14
DLA 66: Thomas Mann – Franz Kafka – Bertolt Brecht	14
DLA 67: Λογοτεχνία μετά το 1945	14
DLB 69: Θεωρία Λογοτεχνικών Ειδών I: Πεζογραφία	15
DLB 71: Λογοτεχνία και Μέσα.....	15
DLB 75: Γερμανική Λογοτεχνία και Νεώτερη Ελλάδα.....	15

DLC 78: Κριτική Λογοτεχνικής Μετάφρασης.....	16
DLD 81: Διαπολιτισμικά Ζητήματα.....	17
DLD 83: Γερμανική Φιλοσοφία: Ιδεαλισμός και Νεοιδεαλισμός.....	17
DLD 85: Ιστορία των Ιδεών.....	17
SOMMERSEMESTER 2017/18.....	19
2. und 4. Semester.....	19
SPR2: Sprache II.....	19
SPR4: Sprache IV.....	19
DGY 11: Morphologie.....	20
DGY 13: Syntax.....	20
DGY 15: Semantik.....	20
DGY 17: Pragmatik.....	21
DGY 18: Einführung in die Didaktik des Deutschen als Fremdsprache I.....	21
DLY 21: Einführung in die Literaturwissenschaft II.....	22
DLY 23: Literatur des 19. Jahrhunderts.....	22
DLY 24: Literatur des 20. Jahrhunderts.....	23
DLY 26: Literaturtheorie.....	23
DLY 28: Literarische Übersetzungskritik.....	23
DAY 02: Wissenschaftliches Arbeiten.....	24
5. – 8. Semester.....	24
DGA 30: Phonetik / Phonologie.....	24
DGA 32: Syntaxtheorie.....	24
DGA 38: PHRASEOLOGIE: Kontrastive Phraseologie.....	25
DGB 45: Sprachvarietäten.....	25
DGB 46: Schriftlinguistik.....	26
DGC 50: Sprachgeschichte.....	26
DGD 52: UNTERRICHTSPLANUNG UND -GESTALTUNG: Textarbeit im Unterricht Deutsch als Fremdsprache.....	27
DGD 62.....	28
DLA 62: Hölderlin - Kleist - Jean Paul.....	28
DLA 64: Naturalismus / Fin de siècle / Expressionismus.....	28
DLA 65: Deutschsprachige Literatur 1900-1945.....	28
DLA 66: Brecht / Kafka / Th. Mann.....	29
DLA 67: Literatur nach 1945.....	29

DLB 69: Literaturtheorie I: Erzähltheorie / Narratologie.....	30
DLB 71: Literatur und Medien	30
DLB 75: Deutsche Literatur und modernes Griechenland.....	30
DLC 78: Literarische Übersetzungskritik.....	31
DLD 81: Interkulturelle Themen	31
DLD 83: Deutsche Philosophie: Idealismus und Neoidealismus	32
DLD 85 Ideengeschichte	32

Πρόγραμμα σπουδών «Πρακτικές Γλωσσικές Ασκήσεις» (ΠΓΑ): DAY 01

SPR 2: Γλώσσα II

Στο μάθημα αυτό, το οποίο απευθύνεται στους φοιτητές του β' εξαμήνου, διδάσκονται κείμενα γενικού ενδιαφέροντος από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, καθώς επίσης και κείμενα σε απλή επιστημονική γλώσσα κυρίως από τους τομείς *Μόρφωση και Εκπαίδευση* και *Εκμάθηση της ξένης γλώσσας*. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάπτυξη του λεξιλογίου (λεκτικά πεδία, συνώνυμα, αντώνυμα κλπ.), καθώς και στην επανάληψη και εμπέδωση φαινομένων της Γερμανικής Γραμματικής επιπέδου B2. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να:

- κατανοούν και να επεξεργάζονται γραπτά κείμενα από τους τομείς που αναφέρονται παραπάνω,
- επιλύουν ασκήσεις λεξιλογίου και να αποδίδουν με τον κατάλληλο τρόπο λέξεις και φράσεις, ανάλογα με την εκάστοτε επικοινωνιακή κατάσταση,
- συντάσσουν γραπτά κείμενα με σαφή διάρθρωση και με το κατάλληλο λεξιλόγιο, στα οποία περιγράφουν, αξιολογούν, εξάγουν συμπεράσματα, παραθέτουν ιδέες και προτείνουν λύσεις για ένα πρόβλημα,
- κατανοούν συνεντεύξεις και προφορικές παρουσιάσεις ενός θέματος καθώς και τη συζήτηση που ακολουθεί, επίσης να διατυπώνουν κατά τη συζήτηση μια σύντομη παρέμβαση ή ερώτηση,
- παρουσιάζουν προφορικά ένα κείμενο εφημερίδας ή ένα θέμα και να απαντούν σε απλές ερωτήσεις κατά τη συζήτηση που ακολουθεί,
- να περιγράφουν και να εξηγούν προφορικά πίνακες, στατιστικές, διαγράμματα.

Τρόπος αξιολόγησης: γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Διδάσκουσες: Ιωάννα Ρίζου, Αναστασία Χουρναζίδη

SPR 4: Γλώσσα IV

Στο μάθημα αυτό, το οποίο απευθύνεται στους φοιτητές του δ' εξαμήνου, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή του γραπτού επιστημονικού λόγου της Γερμανικής. Στην ύλη περιλαμβάνονται κυρίως επιστημονικά κείμενα από τους τομείς των σπουδών Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας (π.χ. Γλωσσολογία, Επιστήμη της Λογοτεχνίας, Διδακτική της ξένης γλώσσας).

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να:

- κατανοούν και να επεξεργάζονται επιστημονικά κείμενα από τους διάφορους τομείς των σπουδών τους,
- σχολιάζουν και να εκφράζουν την άποψή τους για τις θέσεις του συγγραφέα ενός κειμένου,
- διατυπώνουν γραπτώς τη δική τους θέση και να τη στηρίζουν με επιχειρήματα χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εκφραστικά μέσα,
- μετατρέπουν ένα γραπτό κείμενο σε διαφορετικό κειμενικό είδος,
- παρουσιάζουν προφορικά ένα επιστημονικό κείμενο και να απαντούν σε σχετικές ερωτήσεις,
- χειρίζονται γενικώς με σχετική ευχέρεια τον επιστημονικό λόγο της Γερμανικής.

Τρόπος αξιολόγησης: γραπτή και προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Διδάσκοντες: Ekkehard Haring, Ιωάννα Ρίζου

DGY 11: Μορφολογία

Διδάσκουσα: Χ. Αλεξανδρή

Η Εισαγωγή στην Μορφολογία στοχεύει στην εξοικείωση με τα βασικά στοιχεία και τις βασικές αρχές της Μορφολογίας, την περιγραφή, ανάλυση και κατηγοριοποίηση των μορφημάτων ως βασικών συστατικών της δομής των λέξεων. Περιγράφονται οι διαδικασίες σχηματισμού των λέξεων με γνώμονα την αποτελεσματική σύνδεση της Μορφολογίας τόσο με το Φωνολογικό Επίπεδο όσο και με τα Επίπεδα της Σύνταξης και της Σημασιολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- έχουν τις θεμελιώδεις και απαραίτητες γνώσεις των βασικών στοιχείων και βασικών αρχών της Μορφολογίας
- κατανοούν τις σχέσεις της Μορφολογίας με άλλα πεδία έρευνας της Γλωσσολογίας

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εργασία

DGY 13: Σύνταξη

Διδάσκουσα: Α. Τσόκογλου

Αντικείμενο έρευνας της Σύνταξης είναι η περιγραφή και ανάλυση της δομής της πρότασης και των συστατικών της. Στο εισαγωγικό αυτό μάθημα συζητούνται αρχικά ορισμένες βασικές αρχές που διέπουν τη Θεωρία της Γλώσσας. Στη συνέχεια παρουσιάζεται – με παραδείγματα από τη Γερμανική γλώσσα – η σταδιακή διαμόρφωση της συντακτικής θεωρίας και η ανάλυση της πρότασης σε διάφορες φάσεις: Δομισμός, Γραμματική της Φραστικής Δομής και Θεωρία του Χ-τονούμενου στο πλαίσιο της Γενετικής Γραμματικής.

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εξέταση

DGY 15: Σημασιολογία

Διδάσκων: Β. Λέχνερ

Η σημασιολογία ασχολείται με την ερμηνεία των λέξεων, και με τις συστηματικές σχέσεις οι οποίες χαρακτηρίζουν τη δημιουργία σύνθετων σημασιών από πιο βασικές σημασιολογικές ενότητες. Σκοπός της είναι να εξηγήσει πώς λειτουργεί το διανοητικό σύστημα το οποίο επιτρέπει στους ομιλητές να ερμηνεύουν οποιαδήποτε έκφραση της γλώσσας τους.

Συγκεκριμένο αντικείμενο αυτής της εισαγωγής στην σημασιολογία είναι η αναζήτηση για απαντήσεις στα εξής ερωτήματα: Τι είναι η σημασία, και πώς μπορεί να περιγραφεί; Πώς μπορούμε να ανακαλύψουμε τις υποκείμενες ερμηνείες των προτάσεων; Με ποιόν τρόπο συνδέονται μεταξύ τους σημασία, γλώσσα και σκέψη;

Οι φοιτητές που ολοκληρώνουν το μάθημα με επιτυχία είναι σε θέση

Να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν συστηματικά χαρακτηριστικά της γλωσσικής σημασίας

Να διακρίνουν τα σημασιολογικά από τα συντακτικά χαρακτηριστικά της γλώσσας

Να αναγνωρίζουν απλά σημασιολογικά φαινόμενα

Να κατανοούν πότε μπορεί η σημασιολογία να χρησιμοποιηθεί στη γλωσσική διδασκαλία

Να διακρίνουν μεταξύ διαφορετικών θεωριών πάνω στο ίδιο φαινόμενο και να μπορούν να αιτιολογούν πώς διαφοροποιούνται οι θεωρίες αυτές.

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εξέταση

DGy 17: Πραγματολογία

Διδάσκουσα: Φρ. Μπατσαλιά, Επικουρία: Γιάννης Λουκίσης

Λαμβάνοντας υπόψη τον επικοινωνιακό σκοπό, τις προσδοκίες και τα ενδιαφέροντα του ομιλητή και του ακροατή, εξετάζονται λεκτικές πράξεις και οι επικοινωνιακές συνθήκες, εντός των οποίων πραγματώνονται αυτές.

Θα αναλυθούν οι θεωρητικές προσεγγίσεις των Austin, Searle και Wunderlich που αφορούν στις σχέσεις μεταξύ γλωσσικού σημείου και χρήστη αυτού, καθώς και το ζήτημα, πώς και με ποιες συνέπειες χρησιμοποιούνται γλωσσικά σημεία.

Φοιτητές/τριες που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα

γνωρίζουν τις βασικές θεωρητικές απόψεις και διαστάσεις της πραγματολογικής προσέγγισης,

αναγνωρίζουν και περιγράφουν λεκτικές πράξεις, και μπορούν

να αναστοχάζονται σχετικά με την εφαρμογή των θεωρητικών αρχών σε συναφή ζητήματα της Συγκριτικής γλωσσολογίας, της Διδακτικής και της Μεταφρασεολογίας, καθώς και

να αξιοποιούν τη θεωρητική τους γνώση σε πρακτικά ζητήματα που σχετίζονται με την Διδασκαλία ή/και την Μετάφραση.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

DGy 18: Εισαγωγή στη Διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας I

Διδάσκουσα: Ι. Καρβέλα

Το μάθημα αυτό απευθύνεται στους φοιτητές του δευτέρου εξαμήνου και αποτελεί την πρώτη επαφή τους με τη Μεθοδολογία και τη Διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας. Έχει στόχο να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, βάσει των οποίων θα μπορέσουν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα Διδακτικής των επόμενων εξαμήνων, αλλά και ικανότητες που θα πρέπει να έχουν ως μελλοντικοί καθηγητές της Γερμανικής Γλώσσας. Ειδικότερα η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει τους εξής τομείς της Διδακτικής: α) Παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την εκμάθηση της ξένης γλώσσας (π.χ. προσωπικότητα και ηλικία του μαθητή, κίνητρα εκμάθησης), β) οι τέσσερις βασικές γλωσσικές δεξιότητες (κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου και ομιλία) και οι ιδιαιτερότητες κάθε δεξιότητας στην πράξη του μαθήματος, γ) το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες και η σημασία του για τη Διδακτική των Γλωσσών και δ) οι σημαντικότερες μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- προσδιορίζουν τους παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας,
- αξιολογούν αυτούς τους παράγοντες και να τους λαμβάνουν υπόψη κατά την οργάνωση και το σχεδιασμό του μαθήματος,

- επιλέγουν, να διαμορφώνουν και να αξιολογούν κατάλληλες ασκήσεις για την ανάπτυξη κάθε μιας από τις τέσσερις βασικές γλωσσικές δεξιότητες,
- γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των σημαντικότερων μεθόδων διδασκαλίας της ξένης γλώσσας.

Τρόπος αξιολόγησης: προφορική εξέταση.

DLY 21: Εισαγωγή στην Επιστήμη της Λογοτεχνίας II

Διδάσκουσα: Κ. Καρακάση

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Υποβάθρου

Το μάθημα, που ως στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με σημαντικές φιλολογικές πρακτικές και αφορά την ιστορία και την θεωρία των λογοτεχνικών ειδών, αποτελεί την πρώτη επαφή των φοιτητών σε πανεπιστημιακό επίπεδο με τα συγκεκριμένα, πολύ σημαντικά φιλολογικά εργαλεία, δηλαδή με τις δυνατότητες της φιλολογίας αφενός να ταξινομεί λογοτεχνικά κείμενα και αφετέρου να θεωρητικοποιεί αυτή την ταξινόμηση της δραστηριότητα. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα ανακαλέσουν γνώσεις που απέκτησαν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τους και θα τις επεκτείνουν στο πεδίο της Γερμανικής Φιλολογίας. Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: ένα θεωρητικό (διαλέξεις) και ένα πρακτικό (εργαστηριακές ασκήσεις / Tutorium). Στο θεωρητικό μέρος παρουσιάζονται κριτικά η ιστορία των κατηγοριοποιήσεων καθώς και σημαντικές κατηγορίες λογοτεχνικών έργων, ενώ στο πρακτικό μέρος ζητείται από τους φοιτητές η εφαρμογή των θεωρητικών εργαλείων σε συγκεκριμένα κείμενα εξασφαλίζοντας μέσω της πρακτικής εξάσκησης την κατανόηση των θεωρητικών εννοιών.

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εξέταση.

DLY 23: Λογοτεχνία του 19ου αιώνα

Διδάσκουσα: Α. Μπλιούμη

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Υποβάθρου

Στο εισαγωγικό μάθημα θα δοθεί κατ' αρχήν συνοπτικά η γερμανική λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί σε πεζά και λυρικά κείμενα του γερμανικού ρομαντισμού (με έμφαση στο γερμανικό φιλελληνισμό), της λογοτεχνίας του Vormärz, και του ρεαλισμού. Θα ασχοληθούμε με κείμενα των E.T.A Hoffmann, Adalbert von Chamisso, Heinrich Heine, Wilhelm Müller, Gustav Schwab, C.F. Meyer, Theodor Storm. Στόχος είναι να δύνανται οι φοιτητές στη βάση ιστορικοκοινωνικών δεδομένων να αναλύουν τα αντίστοιχα λογοτεχνικά κείμενα της εποχής.

Με το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- να εντάσσουν τα λογοτεχνικά κείμενα στα ευρύτερα ιστορικοπολιτισμικά τους συμφραζόμενα
- να αναγνωρίζουν και να χαρακτηρίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των λογοτεχνικών ειδών της εποχής
- να ερμηνεύουν αυτόνομα λογοτεχνικά έργα της εποχής

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση

DLY 24: Λογοτεχνία του 20ού αιώνα

Διδάσκουσα: Ε. Πετροπούλου

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει σημαντικές τάσεις της γερμανόφωνης λογοτεχνίας του 20ού αιώνα, επιμένοντας κατά κύριο λόγο στο πρώτο του ήμισυ (1900 – 1945). Τα μοντερνιστικά ρεύματα των αρχών του αιώνα (Νατουραλισμός, Συμβολισμός, Dada, Εξπρεσιονισμός) και η Λογοτεχνία του Μεσοπολέμου (1918-1933) είναι οι σταθμοί, στους οποίους θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές

- θα έχουν αποκτήσει γνώσεις για τα κυρίαρχα λογοτεχνικά ρεύματα και τα μείζονα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα της υπό εξέταση περιόδου
- θα γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά αντιπροσωπευτικών κειμένων της εποχής
- θα μπορούν να προβούν σε πρώτες ερμηνευτικές προσεγγίσεις αυτών των κειμένων.

Τρόπος εξέτασης: Γραπτή εξέταση

DLY 26: Θεωρία της λογοτεχνίας

Διδάσκων: Β. Μπέννινγκ

Όταν ερμηνεύουμε λογοτεχνία, προσπαθούμε να την κατανοούμε χρησιμοποιώντας σχετική ορολογία και επιχειρηματολογία. Η ανάλυση της λογοτεχνίας συσχετίζει, συνεπώς, λογοτεχνικά φαινόμενα και θεωρητικές έννοιες. Το πώς πρέπει να γίνεται αυτό, είναι αντικείμενο της θεωρίας της λογοτεχνίας. Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές σε διάφορες τάσεις της θεωρίας της λογοτεχνίας.

DLY 28: Εισαγωγή στη Θεωρία και Πρακτική της Μετάφρασης

Διδάσκουσα Α.Δασκαρόλη

Η παράδοση έχει στόχο να προσφέρει αντιπροσωπευτική επισκόπηση των

σημαντικότερων θεωριών, που έχουν αναπτυχθεί για την αντιμετώπιση

πρακτικών προβλημάτων της μεταφραστικής διαδικασίας. Τα μεταφραστικά προβλήματα έχουν απασχολήσει Γερμανούς μεταφραστές και μεταφρασεολόγους, ήδη από τα αρχικά στάδια διαμόρφωσης της Γερμανικής γλώσσας ως γραπτού λόγου, και εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο μελέτης της σύγχρονης μεταφρασεολογίας. Επί τη βάση μεταφραστικών παραδειγμάτων, από ευρύ φάσμα κειμενικών ειδών, αναλύεται η πολυσχιδής έννοια της μετάφρασης και η διαφοροποίησή της από άλλες μορφές επεξεργασίας γραπτού λόγου, παρουσιάζεται η προβληματική του ορισμού της, οι απαιτήσεις που τίθενται για τη σχέση ισοδυναμίας μεταξύ πρωτοτύπου και μεταφράσματος καθώς και ο κοινωνικός, διαπολιτισμικός και διεθνής ρόλος του μεταφραστή.

Κατά τη διάρκεια των παραδόσεων του μαθήματος, οι φοιτητές

- -αναγνωρίζουν και ορίζουν τη μεταφραστική διαδικασία
- -καθορίζουν τις απαιτήσεις επεξεργασίας και ερμηνείας κειμένων της γλώσσας-πηγής, προκειμένου να τα μεταφράσουν στη γλώσσα-στόχο
- -λύνουν μεταφραστικές ασκήσεις

Μετά την ολοκλήρωση των παραδόσεων του μαθήματος, οι φοιτητές μπορούν να

- -συγκρίνουν κείμενα της γλώσσας-πηγής με τα μεταφράσματά τους
- -οργανώνουν και να συστηματοποιούν τρόπους επίλυσης των μεταφραστικών προβλημάτων σε σημασιολογικό, συνδηλωτικό, πραγματολογικό και μορφο-αισθητικό επίπεδο
- -ιεραρχούν τις απαιτήσεις της μεταφραστικής ισοδυναμίας για διάφορα κειμενικά είδη.

DAY 02:: Προπαρασκευαστικό

Διδάσκων: Ε. Χάρινγκ

Η παράδοση έχει στόχο να προσφέρει βασικές γνώσεις σχετικά με τη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και εργασίας στο χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών, και ειδικότερα της φιλολογίας. Εμφαση θα δοθεί στα ιδιαίτερα επιστημονικά και ερευνητικά 'εργαλεία' της Γερμανικής φιλολογίας (π.χ. εξειδικευμένα επιστημονικά περιοδικά, βιβλιογραφικές πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, ειδικά αρχεία, ερευνητικά κέντρα). Επί τη βάση παραδειγμάτων, αναλύονται η διαδικασία επίλυσης ερευνητικών ζητημάτων, η διάρθρωση της ερευνητικής διαδικασίας, η επιστημονική τεκμηρίωση, ο έλεγχος της εγκυρότητας των πηγών και η επαλήθευσή τους καθώς και η διαδικασία συναγωγής συμπερασμάτων. Προτείνονται τρόποι επιστημονικής παρουσίασης ερευνητικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων αφενός για σύντομες προφορικές ανακοινώσεις (Mündliches Referat) και αφετέρου σε μορφή γραπτών εργασιών (Schriftliche Hausarbeit).

Κατά τη διάρκεια των παραδόσεων του μαθήματος, οι φοιτητές

- αναγνωρίζουν και ορίζουν την επιστημονική έρευνα και εργασία
- καθορίζουν τις απαιτήσεις επιστημονικής επεξεργασίας και ερμηνείας γλωσσικού και κειμενικού υλικού
- επεξεργάζονται βιβλιογραφικές πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές

Μετά την ολοκλήρωση των παραδόσεων του μαθήματος, οι φοιτητές είναι σε θέση να

- συστηματοποιήσουν τα αποτελέσματα επιστημονικής έρευνας
- διαρθρώσουν και να συντάξουν παρουσίαση αποτελεσμάτων επιστημονικής έρευνας τόσο για προφορική ανακοίνωση (Mündliches Referat) όσο και για γραπτή εργασία (Schriftliche Hausarbeit).

Εξέταση: Γραπτό διαγώνισμα

5^ο- 8^ο Εξάμηνο

DGA 30: Φωνητική-Φωνολογία

Διδάσκουσα Ε. Μπαλάση

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ενασχόληση με τις βασικές γνώσεις της Φωνητικής και της Φωνολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη σύγκριση μεταξύ γερμανικής και ελληνικής γλώσσας σε φωνητικό και φωνολογικό επίπεδο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτητές είναι σε θέση να γνωρίζουν

- τη σημασία των σημαντικότερων εννοιών της επιστήμης της Φωνητικής και Φωνολογίας
- τη Φωνητική της Γερμανικής και Ελληνικής
- τη φωνητική μεταγραφή (IPA)
- τους σημαντικότερους φωνολογικούς κανόνες της Γερμανικής και Ελληνικής
- τα λάθη προφοράς που πιθανώς μπορούν να εμφανιστούν σε Έλληνες ομιλητές της Γερμανικής

Τρόπος εξέτασης: Προφορική εξέταση

DGA 32: Θεωρία Σύνταξης

Διδάσκουσα: Α. Τσόκογλου

Στην ιστορία της Γλωσσολογίας η μελέτη της δομής της πρότασης έχει συντελέσει στην ανάπτυξη της συντακτικής θεωρίας. Κατά την εξέταση της δομής καθοριστική είναι η διάταξη των προτασικών όρων. Στόχος του σεμιναρίου είναι: α) η περιγραφή της προτασικής δομής και της σειράς των όρων της Γερμανικής γλώσσας στο πλαίσιο της περιγραφικής γραμματικής, β) η ανάλυση και ερμηνεία της προτασικής δομής και της σειράς των όρων στο θεωρητικό πρότυπο της Γενετικής Γραμματικής και γ) η παρουσίαση της ανάπτυξης της συντακτικής θεωρίας στο πλαίσιο της Γενετικής Γραμματικής, από το

πρότυπο της Θεωρίας Κυβέρνησης και Αναφορικής Δέσμευσης έως το Μινιμαλιστικό Πρόγραμμα.

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εξέταση

DGA 38: Φρασεολογία

Διδάσκων: Μ. Χρύσου

Η Φρασεολογία ως πεδίο έρευνας των στερεότυπων εκφράσεων ή φρασεολογισμών αποτελεί έναν από τους νεότερους κλάδους της Γλωσσολογίας. Στο πλαίσιο της Συγκριτικής Φρασεολογίας αντιπαραβάλλονται τα φρασεολογικά (υπο)συστήματα δύο ή περισσότερων γλωσσών ή γλωσσικών ποικιλιών με στόχο τη διαπίστωση των ομοιοτήτων και διαφορών τους, ενώ τα πορίσματά της είναι σημαντικά για τη Φρασεογραφία, τη Διδακτική της ξένης γλώσσας και τη Μετάφραση. Στόχο του σεμιναρίου αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες της Φρασεολογίας και τις μεθόδους της Συγκριτικής Φρασεολογίας. Για αυτόν τον σκοπό εξετάζονται επιλεγμένα φρασεολογικά υποσυστήματα της Γερμανικής και Ελληνικής ως προς την διαγλωσσική συγκριτική τους διάσταση.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να

- περιγράφουν τις ιδιαιτερότητες των φρασεολογισμών και να τους διακρίνουν από τα ελεύθερα λεξικά συντάγματα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων,
- ταξινομούν τους φρασεολογισμούς με βάση τη μορφή, το περιεχόμενο και τη χρήση τους,
- επεξεργάζονται μοντέλα συγκριτικής ανάλυσης και να περιγράφουν επιμέρους κριτήρια για την διαγλωσσική αντιπαραβολή,
- αντιπαραβάλουν φρασεολογικά υποσυστήματα της Γερμανικής και Ελληνικής διερευνώντας συστηματικά ομοιότητες και διαφορές και να διατυπώνουν συμπεράσματα σχετικά με τον βαθμό της διαγλωσσικής ισοδυναμίας.

Τρόπος εξέτασης: προφορική εισήγηση, γραπτή εργασία.

DGB 45: Γλωσσικές Ποικιλίες

Διδάσκουσα: Φρειδερίκη Μπατσαλιά , Επικουρία: Γιάννης Λουκίσης

Εκπαιδευτικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση ότι κάθε γλώσσα είναι πολύμορφη και πολύπλοκη, όπως (πολύμορφη και πολύπλοκη) είναι και η γλωσσική κοινότητα που τη χρησιμοποιεί.

Με βάση την περιγραφή των διαφορών επί μέρους γλωσσικών ποικιλιών θα αναδειχθεί αφενός το γεγονός ότι ακριβώς αυτή η πολυμορφία/ετερογένεια συγκροτεί το σύνολο μιας γλώσσας και ότι κάθε γλωσσική ποικιλία έχει συγκεκριμένα επικοινωνιακή λειτουργικότητα.

Οι φοιτητές/τριες που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα είναι σε θέση

να αναγνωρίζουν γλωσσικές ποικιλίες (διάλεκτος, κοινωνιόλεκτος, ειδική γλώσσα κ. ά.),

να προσδιορίσουν την επικοινωνιακή λειτουργικότητα της κάθε γλωσσικής ποικιλίας

και

να αναστοχαστούν ως προς τους τρόπους εμπλοκής γλωσσικών ποικιλιών στο ξενόγλωσσο μάθημα.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

Συγγράμματα (εναλλακτικά):

Sprachvarietäten, Friederiki Batsalia, ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου: 16

Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα, Α.-Φ. Χριστίδης & Μ. Θεοδωροπούλου (επιμ.), ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου: 2371

DGB 46: Γλωσσολογία της Γραφής

Διδάσκων: Γ. Τάιζεν

DGC 50: Ιστορία της Γλώσσας

Διδάσκων: Γ. Τάιζεν

DGD 52: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: Επεξεργασία κειμένων στο μάθημα της γερμανικής ως ξένης γλώσσας

Διδάσκων: Μ. Χρύσου

Κεντρική θέση στην εκπαίδευση των καθηγητών της ξένης γλώσσας καταλαμβάνει ο σχεδιασμός και η οργάνωση μαθημάτων. Το σεμινάριο στοχεύει στο να αναπτύξουν οι φοιτητές/τριες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες σχετικά με τον σχεδιασμό και την οργάνωση του μαθήματος της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας. Αντικείμενο διερεύνησης αποτελούν οι δυνατότητες προαγωγής των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων κατανόησης κειμένων. Προς την κατεύθυνση αυτή οι φοιτητές/τριες θα εξετάσουν τη θέση των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς (ΚΕΠΑ) και στο Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ). Επίσης, θα εξοικειωθούν με τις αρχές οργάνωσης του ξενόγλωσσου μαθήματος και με τις ποικίλες στρατηγικές κατανόησης κειμένων που προάγουν την αυτενέργεια των μαθητών. Τέλος, θα έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν τις θεωρητικές αρχές σχεδιάζοντας και διεξάγοντας διδακτικές ενότητες με βάση το παράδειγμα της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας, οι οποίες θα αποτελέσουν αφορμή για τον κριτικό συσχετισμό θεωρητικών αρχών και διδακτικής πράξης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να

περιγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων και τη θέση τους στο ΚΕΠΑ και στο ΕΠΣ-ΞΓ,

να επιλέγουν κατάλληλα (συμβατικά ή πολυτροπικά) κείμενα για την ανάπτυξη των προσληπτικών επικοινωνιακών δραστηριοτήτων με βάση τις αρχές της διαφοροποιημένης μάθησης και της διαθεματικότητας,

να περιγράφουν δυνατότητες οργάνωσης του ξενόγλωσσου μαθήματος σε διακριτές φάσεις και να συστηματοποιούν τις κατάλληλες στρατηγικές για την επεξεργασία κειμένων,

να σχεδιάζουν και να διεξάγουν στο πλαίσιο του σεμιναρίου διδακτικές ενότητες δομώντας το μάθημα σε φάσεις και επιλέγοντας με κατάλληλο τρόπο εποπτικά μέσα και μορφές (συν)εργασίας στην τάξη,

να αναστοχάζονται σχετικά με την εφαρμογή των θεωρητικών αρχών στη διδακτική πράξη αξιολογώντας τα αποτελέσματα της διδασκαλίας και να αναθεωρούν επιλογές που συνδέονται με τον σχεδιασμό του μαθήματος.

Τρόπος εξέτασης: προφορική εισήγηση, γραπτή εργασία.

DGD 62: Ανάπτυξη φωνολογικής ικανότητας στη διδασκαλία της γερμανικής ως ξένης γλώσσας

Διδάσκουσα: Ε. Μπαλάση

DLA 62: Hölderlin - Kleist - Jean Paul

Οι συγγραφείς Friedrich Hölderlin (1770-1843), Heinrich von Kleist (1777-1811) και Jean Paul (1763-1825) ακολούθησαν ο καθένας τον δικό του δρόμο και τρόπο λογοτεχνικής έκφρασης την εποχή που στη Γερμανία κυριαρχούν ο λόγος του κλασικισμού και ο λόγος του ρομαντισμού. Η αντιπαράθεσή τους με τα λογοτεχνικά αυτά ρεύματα οδήγησε σε κείμενα ιδιαίτερης θεματικής και υφής που αποτελούν πρόκληση για την ιστοριογράφηση της γερμανικής λογοτεχνίας του τέλους του 18ου και των πρώτων δεκαετιών του 19ου αιώνα.

Στο τρέχον εξάμηνο θα ασχοληθούμε με το δραματικό, αφηγηματικό και δοκιμακό έργο του Heinrich von Kleist. Ο Heinrich von Kleist συγκαταλέγεται σήμερα στους σημαντικότερους κλασικούς συγγραφείς της γερμανικής λογοτεχνίας. Στην εποχή του όμως, και παρά τις μεμονωμένες ενθουσιώδεις απόψεις, δεν έλαβε από το κοινό και από την λογοτεχνική κριτική αντίστοιχη αναγνώριση. Ο Johann Wolfgang von Goethe, για παράδειγμα, χαρακτήρισε τον Kleist ως ένα "σημαντικό, πλην όμως δυσάρεστο μετέωρο ενός νέου λογοτεχνικού ουρανού", ως το "πιο παράξενο σημάδι των καιρών", ενώ ο ίδιος ο Kleist χαρακτήρισε τον εαυτό του ως ένα συγγραφέα "που η εποχή του δεν μπορεί να αντέξει". Η ανθρωπολογική διάσταση του έργου του και η γραφή του είναι τα στοιχεία που καθιστούν το έργο του επίκαιρο. Οι ήρωες του Kleist έρχονται αντιμέτωποι με έναν αινιγματικό και "εύθραυστο" κόσμο, τον οποίο καλούνται να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν, χωρίς μεταφυσικές ή άλλες βεβαιότητες. Το μάθημα στοχεύει στην παρουσίαση, ανάλυση και μελέτη επιλεγμένων κειμένων από το δραματικό, το αφηγηματικό και το δοκιμακό έργο του Heinrich von Kleist, όπως και των βασικότερων σύγχρονων ερμηνευτικών προσεγγίσεων του. Θα ασχοληθούμε μεταξύ άλλων με τα δραματικά έργα *Der zerbrochne Krug*, *Amphitryon* και *Penthesilea*, με τα διηγήματα *Die Marquise von O...* και *Das Erdbeben in Chili*, όπως και με τα μικρά θεωρητικά κείμενα *Über die allmähliche Verfertigung der Gedanken beim Reden* και *Über das Marionettentheater*.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν θέματα, περιεχόμενα, μορφές και δομές του δραματικού, αφηγηματικού και θεωρητικού έργου του Kleist,
- να εφαρμόζουν θεωρητικά μοντέλα ανάλυσης πάνω σε συγκεκριμένα κείμενα επεκτείνοντας ταυτόχρονα τις γνώσεις τους πάνω στην ιστορία της λογοτεχνίας,
- να εργάζονται αυτόνομα χρησιμοποιώντας τη σχετική δευτερογενή βιβλιογραφία και να συγκεντρώνουν και να αξιολογούν τα κατάλληλα επιστημονικά δεδομένα,
- να παρουσιάζουν α) με τη μορφή προφορικής εισήγησης και β) με τη μορφή γραπτής εργασίας τα πορίσματα της έρευνάς τους.

Τρόπος εξέτασης: προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία

DLA 64: Νατουραλισμός / Fin de siècle / Εξπρεσιονισμός

Διδάσκουσα: Ε. Πετροπούλου

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει σημαντικές τάσεις της γερμανόφωνης

λογοτεχνίας του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20ού αιώνα. Τα ρεύματα του νατουραλισμού, του Fin de siècle και του εξπρεσιονισμού θα παρουσιαστούν συγκριτικά μέσα από αναφορές και σε άλλες τέχνες.

DLA 65: Deutschsprachige Literatur 1900-1945

Διδάσκων: Ε. Χάρινγκ

Mit dem Thema Deutschsprachige Literatur 1900-1945 öffnet sich dem Leser ein überaus weitreichendes Feld. Literarische Strömungen und Gruppierungen, Programme und Utopien, namhafte Autoren und Bücher, darunter nicht wenige Werke der Weltliteratur, lassen sich hier verorten. Angestrebtes Ziel dieses Seminars ist es, auf der Grundlage von ausgewählten exemplarischen Texten einen Überblick über wichtige Entwicklungslinien der deutschsprachigen Literatur zu erarbeiten. Besondere Aufmerksamkeit soll hier dem Aspekt "Literatur und Lebensreform" gelten. Das Seminar bietet interessierten Studierenden Einblicke in ein faszinierendes Kapitel der Literaturgeschichte und ist vor allem für fortgeschrittene (7./8.) Semester zu empfehlen.

Für die Kursarbeit ist es unbedingt erforderlich, dass längere Lese-Texte zu den Sitzungen bereits zu Hause vorbereitet werden. Alle Materialien und Texte werden in der e-class bereitgestellt. Teilnahmevoraussetzungen:

- o regelmäßige (aktive) Anwesenheit (max. 3 mal Fehlen)
- o eigener Projektbeitrag (oder Hausarbeit)
- o Prüfung.

Maximal 30 Teilnehmer (Datum des Eintrags in der e-class zählt)

Das Seminar ist nicht als Fernstudium geeignet!

DLA 66: Thomas Mann – Franz Kafka – Bertolt Brecht

Διδάσκουσα: Κ. Καρακάση

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Επιστημονικής Περιοχής και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο επιλεγμένα κείμενα του Φράντς Κάφκα και ως στόχο τον συνδυασμό κατανόησης και εφαρμογής σημαντικών φιλολογικών εργαλείων στα κείμενα αυτά εκ μέρους των φοιτητών. Μέσω της γνωριμίας τους με τα έργα αυτού του σημαντικού γερμανόφωνου συγγραφέα αλλά και την εξοικείωση τους με την λογοτεχνική ανάλυση και ερμηνεία απαιτητικών κειμένων οι φοιτητές θα αναπτύξουν την δεξιότητα αναζήτησης ανάλυσης και σύνθεσης νέων επιστημονικών δεδομένων, που είναι αποτέλεσμα της σύγχρονης έρευνας. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές θα ανακαλέσουν τις γνώσεις τους από προηγούμενα μαθήματα (π.χ. Λογοτεχνία του 20^{ου} αιώνα, Θεωρία της Λογοτεχνίας), ενώ παράλληλα θα τους δοθεί η δυνατότητα να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους στην ιστορία της λογοτεχνίας που αποτελεί σημαντικό τμήμα της φιλολογικής κατάρτισης. Η εφαρμογή θεωρητικών εργαλείων σε κείμενα του Φράντς Κάφκα, που θα είναι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος, θα τους δώσει την δυνατότητα να ερμηνεύσουν αυτόνομα λογοτεχνικά κείμενα επιχειρηματολογώντας επιστημονικά. Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και στο πλαίσιο της διδασκαλίας θα εκπονηθούν ατομικά ή ομαδικά project, τα οποία θα παρουσιαστούν ενώπιον των συμμετεχόντων.

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εργασία, προφορική παρουσίαση.

DLA 67: Λογοτεχνία μετά το 1945

Διδάσκουσα: Ο. Λασκαρίδου

Εισαγωγικά το σεμινάριο θα εμβαθύνει στο επικό θέατρο του Bertolt Brecht και την καθοριστική επίδραση που αυτό άσκησε στο σύγχρονο θέατρο, για να εστιάσει στη συνέχεια σε σημαντικές τάσεις του γερμανόφωνου θεάτρου μετά το 1945, όπως

διαμορφώνονται σε έργα των Friedrich Dürrenmatt, Max Frisch, Peter Handke, Botho Strauß, Peter Weiss και Heiner Müller.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν χαρακτηριστικά θέματα και δομές του γερμανόφωνου θεάτρου μετά το 1945,
- να χειρίζονται αυτόνομα κατηγορίες και εργαλεία ανάλυσης του δράματος,
- να αποτιμούν κριτικά τη σχέση ανάμεσα σε λογοτεχνική θεωρία και την πράξη,
- να εργάζονται αυτόνομα με τη σχετική βιβλιογραφία.

Τρόπος εξέτασης: προφορική παρουσίαση ή εξέταση και γραπτή εργασία.

DLB 69: Θεωρία Λογοτεχνικών Ειδών I: Πεζογραφία

Διδάσκουσα: Α. Μητραλέξη

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η αφηγηματολογική θεωρία (F. Stanzel, G. Genette) και οι μέθοδοι ανάλυσης της πεζογραφίας. Θα ασχοληθούμε με βασικές κατηγορίες και όρους της σύγχρονης αφηγηματολογίας (κατάσταση αφήγησης, οπτική γωνία, αφήγηση/discours, ιστορία/histoire, χρόνος, έγκλιση/Modus, φωνή) στοχεύοντας σε μεθοδολογικά μοντέλα και «εργαλεία» ανάλυσης αφηγηματικών δομών και τεχνικών με βάση επιλεγμένα κείμενα της γερμανόφωνης πεζογραφίας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- να στοχεύουν στην αφηγηματολογική ανάλυση και ερμηνεία κειμένων πεζογραφίας εφαρμόζοντας στην πράξη θεωρητικά μοντέλα και όρους της σύγχρονης αφηγηματολογίας,
- να εργάζονται αυτόνομα χρησιμοποιώντας τη σχετική δευτερογενή βιβλιογραφία και να συγκεντρώνουν και να αξιολογούν τα κατάλληλα επιστημονικά δεδομένα,
- να επιχειρηματολογούν επιστημονικά και να παρουσιάζουν α) με τη μορφή προφορικής εισήγησης και β) με τη μορφή γραπτής εργασίας τα πορίσματα της έρευνάς τους.

Τρόπος εξέτασης: προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία.

DLB 71: Λογοτεχνία και Μέσα

Διδάσκων: Β. Μπέννινγκ

Στο πρώτο μέρος του σεμιναρίου θα μας απασχολήσει η λογοτεχνία ως μέσο. Θα εξετάσουμε, στη βάση της παραδοσιακής αντίληψης της γλώσσας (από τον Πλάτωνα μέχρι τον Schiller), τη λεγόμενη κρίση της γλώσσας, η οποία κλιμακώνεται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, π.χ. στο έργο του Hofmannsthal ή του Kafka. Στη συνέχεια θα αναλύσουμε παραδειγματικά τις σχέσεις της λογοτεχνίας με άλλα -μεταξύ αυτών και τεχνικά- μέσα (π.χ.: εικαστικές τέχνες, ταινίες, νέες μορφές στο διαδίκτυο κ.ά.).

DLB 75: Γερμανική Λογοτεχνία και Νεώτερη Ελλάδα

Διδάσκων: Stefan Lindinger

Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση να ανακαλούν στη μνήμη τους τις γνώσεις τους για την Ιστορία τον Πολιτισμό και τη Λογοτεχνία Γερμανίας και Ελλάδας και να τις εφαρμόζουν με στόχο την απόκτηση νέων γνώσεων.

Αυτό επιτυγχάνεται με λυρικά κείμενα από την εποχή του «Φιλελληνισμού» τα οποία σχετίζονται, αντιδιαστέλλονται και έχουν πολιτισμική άποψη με τα γεγονότα του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της δεκαετίας του 1820. Τα ποιήματα προέρχονται από τους : Βίλχελμ Μύλλερ, Φριντερίκε Μπλούμ, Αμαλί φον Χέλβιγκ και άλλους δημιουργούς.

Τα κείμενα αυτά πρέπει να γίνουν κατανοητά και να αναλυθούν με επιστημονικά (λογοτεχνικά και ιστορικά) κριτήρια.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να κατέχουν τις παρακάτω δεξιότητες:

Γνώση: οι φοιτητές θα πρέπει να μπορέσουν να ανακαλέσουν τις πρότερες και τις ανακληθείσες γνώσεις τους στον τομέα της επιστήμης της λογοτεχνίας

Κατανόηση: Σε αυτή τη βάση πρέπει να είναι σε θέση καταρχήν να ερμηνεύσουν τα λογοτεχνικά κείμενα

Εφαρμογή: Σε αυτό το πλαίσιο να είναι σε θέση με τη μορφή εισήγησης, να παρουσιάσουν ένα ολοκληρωμένο κείμενο ή ένα απόσπασμα

Ανάλυση: Εδώ είναι σημαντικό να μπορούν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας να αντιλαμβάνονται πιθανές δυσκολίες και να είναι σε θέση να ελέγξουν τα παρατιθέμενα και να τα εκτιμήσουν.

Σύνθεση: Τέλος πρέπει οι φοιτητές να είναι σε θέση να αναπτύξουν μία ατομική ανάλυση ενός κειμένου με τη μορφή μίας παρουσίασης στην τάξη καθώς και να παραδώσουν μία περιληπτική γραπτή εργασία.

Τρόπος εξέτασης: προφορική εισήγηση-παρουσίαση και γραπτή εργασία

DLC 78: Κριτική Λογοτεχνικής Μετάφρασης

Διδάσκουσα: Α. Δασκαρόλη

Η μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων θέτει συγχρόνως το ζήτημα της αξιολογήσεώς της. Στόχος του σεμιναρίου είναι η εφαρμογή κριτηρίων για την αξιολόγηση της λογοτεχνικής μετάφρασης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιδιαίτερες απαιτήσεις που θέτει η λογοτεχνική μετάφραση και οι οποίες τη διαφοροποιούν από τη μετάφραση άλλων κειμενικών ειδών. Κατά τις εισαγωγικές συνεδριάσεις του σεμιναρίου θα παρουσιαστούν οι διαφορετικές μεταφρασεολογικές προσεγγίσεις της κριτικής της λογοτεχνικής μετάφρασης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη σχετική διεθνή επιστημονική έρευνα και βιβλιογραφία. Η εν συνεχεία εξέταση και σύγκριση των ενδεχομένως περισσότερων διαφορετικών μεταφράσεων στη Νεοελληνική γλώσσα επιλεγμένου λογοτεχνικού έργου της Γερμανικής γραμματείας, στο πλαίσιο του σεμιναρίου και με τη συνεργασία των συμμετεχόντων, αποσκοπεί στην έμπρακτη εφαρμογή των κατάλληλων κριτηρίων για την αξιολόγηση του εκάστοτε μεταφράσματος ως φορέα πολιτισμικών και επικοινωνιακών λειτουργιών.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου οι φοιτητές καλούνται να

-αναγνωρίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του λογοτεχνικού λόγου και τις ιδιαίτερες

απαιτήσεις που θέτουν στο μεταφραστή

-καθορίσουν κριτήρια αξιολόγησης της λογοτεχνικής μετάφρασης

-εφαρμόσουν τα κατάλληλα κριτήρια αξιολόγησης σε μετάφρασμα επιλεγμένου πρωτοτύπου λογοτεχνικού έργου

-συγκρίνουν και αντιπαραβάλλουν τα ενδεχομένως περισσότερα μεταφράσματα του πρωτοτύπου επιλεγμένου λογοτεχνικού έργου επί τη βάσει των αποδεκτών κριτηρίων αξιολόγησης

Μετά την ολοκλήρωση των συνεδριάσεων του σεμιναρίου οι φοιτητές είναι σε θέση να

-αναπτύξουν κατάλληλα κριτήρια, προκειμένου να κρίνουν τη μετάφραση ενός λογοτεχνικού έργου

-προτείνουν τεκμηριωμένη κριτική μετάφραση επιλεγμένου πρωτοτύπου

Λογοτεχνικού έργου και, εφ' όσον απαιτείται, να διατυπώσουν ενδεχομένως εναλλακτικές μεταφραστικές λύσεις

Εξέταση: Προφορική Εισήγηση και Γραπτή Εργασία.

DLD 81: Διαπολιτισμικά Ζητήματα

Σε εποχές παγκοσμιοποίησης η έννοια της μετανάστευσης έχει λάβει θετικές νοηματοδοτήσεις και έχει απαλλαχθεί από την ταύτισή της με οικονομική ανέχεια και έλλειμμα δημοκρατίας στις χώρες προέλευσης των μεταναστών. Αντίθετα συνδέεται και με πολιτισμικές ανταλλαγές, διάχυση πολιτισμικών κωδίκων, ανάπτυξη υβριδικών ταυτοτήτων και συνεπώς συμβάλλει στην υπέρβαση του εθνικισμού. Στόχος του σεμιναριακού τύπου μαθήματος είναι η διαπολιτισμική ερμηνευτική προσέγγιση της μεταναστευτικής λογοτεχνίας στη Γερμανία. Στα πρώτα μαθήματα θα συζητηθούν η θέση της εν λόγω λογοτεχνίας στον ορίζοντα της σύγχρονης γερμανικής λογοτεχνίας, θεωρητικές διεπιστημονικές συλλήψεις περί τρανς- και διαπολιτισμικότητας και εν συνεχεία θα αναλυθούν χαρακτηριστικά κείμενα γνωστών πια συγγραφέων, όπως π.χ. Yoko Tawada, Feridun Zaimoglu, Eleni Torossi, Rafik Schami κ.ά.

Με το πέρασμα των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- να οριοθετούν το λογοτεχνικό φαινόμενο στο πλαίσιο της σύγχρονης ιστορίας της γερμανικής λογοτεχνίας
- να εμβαθύνουν σε διεπιστημονικές θεωρίες περί διαπολιτισμικότητας
- να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά του ιδιαίτερου τρόπου γραφής αυτού του λογοτεχνικού φαινομένου
- να αναλύουν αυτόνομα στη βάση διαπολιτισμικών θεωριών τα λογοτεχνικά κείμενα

Τρόπος εξέτασης: Προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία

DLD 83: Γερμανική Φιλοσοφία: Ιδεαλισμός και Νεοϊδεαλισμός

Διδάσκων: Μαρκ Μιχάλσκι

Στη φιλοσοφία, ο όρος «ιδεαλισμός» σημαίνει την άποψη, ότι η πρώτη αρχή της πραγματικότητας είναι ο Νους και όχι η φύση (νατουραλισμός) ή η ύλη (υλισμός). Ο φιλοσοφικός ιδεαλισμός θεμελιώθηκε στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, κυρίως από τον Πλάτωνα και τον Πλωτίνο. Μέσα από την πρόσληψη της αρχαίας φιλοσοφίας στο Μεσαίωνα, ο ιδεαλισμός έγινε ένα φιλοσοφικό ρεύμα που βρήκε εκπροσώπους σε όλες τις εθνικές παραδόσεις της νεότερης Ευρώπης μέχρι σήμερα. Το μάθημα εστιάζει στη γενική σημασία και τις ειδικές μορφές εμφάνισης του ιδεαλισμού μέσα στην ιστορία της γερμανικής φιλοσοφίας. Στο επίκεντρο της προσοχής μας βρίσκονται τα μεγάλα ιδεαλιστικά συστήματα του Fichte (1762-1814), του Schelling (1775-1854) και του Hegel (1770-1831), όπως και ο «νεοϊδεαλισμός» κατά τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Επίσης, εξετάζεται και η ιδεολογική κατάχρηση της ιδεαλιστικής σκέψης εκ μέρους της πολιτικής δεξιάς. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα της νεοϊδεαλιστικής φιλοσοφίας αναλύουμε το έργο «Ewigkeit und Endlichkeit» («Αιωνιότητα και Περατότητα», 1937) του Max Wundt (1879-1963).

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εξέταση.

Φοιτητές που απουσιάζουν από το μάθημα περισσότερες από τρεις φορές οφείλουν να δώσουν και γραπτή εργασία.

Για αυτό το μάθημα προσφέρεται E-Class με ελεύθερη πρόσβαση.

DLD 85: Ιστορία των Ιδεών

Διδάσκων Stefan Lindinger

Αντικείμενο αυτού του μαθήματος είναι ένα συγκεκριμένο φαινόμενο της ιστορίας των γερμανόφωνων χωρών, στο οποίο συνδέονται διαφορετικοί παράγοντες όπως η πολιτική, η φιλοσοφία, η επιστήμη, η θρησκεία, η λογοτεχνία και η τέχνη. Με βάση τις γνώσεις που απέκτησαν στο μάθημα «Γερμανικός Πολιτισμός» και στις εισαγωγές στην ιστορία της γερμανικής λογοτεχνίας, οι φοιτητές αντιμετωπίζουν τη διαδικασία, μες από την οποία η αλληλεπίδραση διαφορετικών παραγόντων διαμορφώνει ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό περιβάλλον ή μια συγκεκριμένη νοοτροπία. Σκοπός του μαθήματος είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών για την πολυπλοκότητα του εν λόγω φαινομένου της ιστορίας των ιδεών και για τη θέση του μέσα στο σύνολο της ιστορίας των γερμανόφωνων χωρών.

Στο εαρινό εξάμηνο 2018 ασχολούμαστε με την θρησκευτική Μεταρρύθμιση του Λουθήρου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση • να λαμβάνουν υπόψη τους, στο πλαίσιο της ανάλυσης συγκεκριμένων φαινομένων του πολιτισμού και της λογοτεχνίας, διάφορους παράγοντες της ιστορίας των ιδεών να διερευνούν αυτόνομα και άλλα θέματα της ιστορίας των ιδεών στις γερμανόφωνες χώρες.

Τρόπος εξέτασης: γραπτή εξέταση.

SOMMERSEMESTER 2017/18

2. und 4. Semester

DAY 01: Studienprogramm „Sprachpraktische Übungen“ (SPÜ)

SPR2: Sprache II

In diesem Kurs, der sich an die Studenten des zweiten Semesters wendet, werden Texte allgemeinen Interesses aus der gedruckten und elektronischen Presse behandelt sowie Texte in einfacher Wissenschaftssprache (bzw. gehobener Allgemeinsprache), vor allem aus den Bereichen *Bildung und Erziehung* und *Fremdsprachenlernen*. Ein besonderer Schwerpunkt wird auf die Erweiterung des Wortschatzes gelegt (Wortfamilien, Synonyme, Antonyme) sowie auf die Wiederholung grammatischer Phänomene auf Niveau B2.

Nach dem erfolgreichen Abschluss des Kurses sind die Studenten in der Lage:

- schriftliche Texte aus den oben genannten Bereichen zu verstehen und zu bearbeiten,
- Wortschatzübungen zu lösen sowie einzelne Wörter und Phrasen je nach der Kommunikationssituation zu formulieren,
- Texte mit klarer Gliederung und angemessenem Wortschatz zu verfassen, in denen etwas beschrieben, beurteilt, geschlussfolgert wird, Ideen angeführt und Lösungen zu einem Problem vorgeschlagen werden,
- Interviews und mündliche Kurzreferate zu einem Thema sowie die anschließende Diskussion zu verstehen und sich dabei mit einem kurzen Beitrag / einer kurzen Frage zu beteiligen,
- einen Zeitungstext oder ein Thema mündlich darzustellen und an der anschließenden Diskussion auf einfache Fragen zu antworten,
- Tabellen, Statistiken, Diagramme etc. mündlich zu versprachlichen.

Leistungsnachweis: schriftliche Prüfung zu Ende des Semesters

Kursleiterin: Ioanna Rizou, Anastasia Chournazidi

SPR4: Sprache IV

In diesem Kurs, der sich an die Studenten des vierten Semesters wendet, wird besonderer Schwerpunkt auf das Verstehen, Analysieren und Verwenden der geschriebenen Wissenschaftssprache gelegt. Zum Lehrstoff gehören vor allem wissenschaftliche Texte oder auch leichtere Fachtexte aus den einzelnen Gebieten des Germanistikstudiums (z.B. Sprachwissenschaft, Literaturwissenschaft, Fremdsprachendidaktik).

Nach dem erfolgreichen Abschluss des Kurses sind die Studenten in der Lage:

- Texte aus der allgemeinen Wissenschaftssprache oder auch leichtere Fachtexte aus den Geisteswissenschaften zu verstehen und zu bearbeiten,
- die Thesen des Autors eines gelesenen Textes zu kommentieren,
- ihre eigene These schriftlich zu formulieren und sie mit Argumenten zu begründen, indem sie die entsprechenden Redemittel gebrauchen,
- einen geschriebenen Text in eine andere Textsorte umzuwandeln (Textsortenwechsel),
- den Inhalt eines Sachtextes oder eines wissenschaftlichen Textes aus den Geisteswissenschaften mündlich zu präsentieren und auf entsprechende Fragen zu antworten,
- sich wissenschaftssprachlich – mündlich oder schriftlich – verständlich zu äußern.

Leistungsnachweis: schriftliche und mündliche Prüfung am Ende des Semesters.

Kursleiter: Ekkehard Haring, Ioanna Rizou

DGY 11: Morphologie

Lehrkraft: Ch. Alexandris

Ziel des Kurses ist es, ein Grundwissen über die Basiselemente und Grundprinzipien der Morphologie zu schaffen. Die Morpheme werden als Basiselemente der Wortstruktur analysiert und die Morphemkategorien werden in Zusammenhang mit den Wortbildungsprozessen beschrieben, vor allem auf der morphosyntaktischen Ebene aber auch in Hinsicht auf die Phonologie und die Semantik.

Lernziele:

- Die Studierenden haben Grundkenntnisse über die Basiselemente und Grundprinzipien der Morphologie
- Sie verstehen die Beziehungen der Morphologie zu anderen Forschungsbereichen der Sprachwissenschaft

Leistungsnachweis durch schriftliche Prüfung

DGY 13: Syntax

Lehrkraft: A. Tsokoglou

Untersuchungsgegenstand der Syntax ist die Beschreibung und Analyse der Struktur des Satzes und der Satzglieder. In dieser einführenden Vorlesung werden zunächst einige sprachtheoretische Ansätze besprochen. Darüber hinaus wird – aufgrund von Beispielen der deutschen Sprache – auf die Entwicklung der syntaktischen Theorie und auf die Analyse der Satzstruktur in Bezug auf folgende Phasen eingegangen:

- Konstituentenstrukturgrammatik im Rahmen der strukturalistischen Sprachanalyse
- Phrasenstrukturgrammatik im Rahmen der Generativen Grammatik
- X-bar Struktur als universelle Struktur für die Analyse von Phrasen und Sätzen im Rahmen der Generativen Grammatik.

Leistungsnachweis: Klausur

DGY 15: Semantik

Lehrkraft: W. Lechner

Die Semantik befasst sich mit der Bedeutung von sprachlichen Einheiten (Wörtern), sowie den systematischen Beziehungen, die den Aufbau von komplexen Bedeutungen aus einfacheren Bestandteilen charakterisieren. Aufgabe der Semantik ist es dabei, das mentale System zu erklären, das Sprecher in die Lage versetzt, jeden beliebigen Ausdruck ihrer Sprache semantisch zu interpretieren. Diese Einführung in die Semantik vermittelt grundlegende Kenntnisse und setzt sich zum Ziel, Antworten u.a. auf folgende Fragen zu formulieren: Was sind sprachliche Bedeutungen? Wie werden sie dargestellt? Welche Mittel wendet man an, um Bedeutungen zu entdecken? Auf welche Art und Weise sind Sprache, Denken und Bedeutung miteinander verbunden?

Der erfolgreiche Abschluss des Kurses versetzt die Teilnehmer in die Lage systematische Aspekte der sprachlichen Bedeutungen zu erkennen und zu beschreiben semantische von syntaktischen Eigenschaften eines Satzes zu trennen einfache semantische Phänomene zu identifizieren

zu verstehen, wo Semantik im Sprachunterricht eingesetzt werden kann

zwischen unterschiedlichen Theorien eines Phänomens zu unterscheiden, und diese Entscheidung auch zu begründen

Prüfungsmodus: schriftliche Abschlussprüfung

DGY 17: Pragmatik

Lehrkraft: F. Batsalia

Gegenstand ist – unter Berücksichtigung von Intentionen, Wissensstand, Erwartungen und Interessen des Sprechers sowie des Hörers– die Untersuchung sprachlicher Handlungen und der Kontexte, in denen von Austin, Searle und Wunderlich bezüglich der Beziehungen zwischen sprachlichem Zeichen und Zeichenbenutzer, sowie die Fragestellung, wie und mit welcher Wirkung Zeichen gebraucht werden.

Studenten/innen, die erfolgreich an dieser Lehrveranstaltung teilnehmen,

beherrschen die Grundlagen der Pragmatik,

erkennen und beschreiben Sprachhandlungen und

können

über die Anwendung des pragmatischen Ansatzes in relevanten Bereichen der Kontrastiven bzw. Konfrontativen Linguistik, der Sprachdidaktik, wie auch der Translationswissenschaft reflektieren, sowie

ihr theoretisches Wissen in der sprachdidaktischen und/oder übersetzerischen Praxis anwenden.

Leistungsnachweis: Abschlussklausur

Lehrwerke (alternativ):

Der semiotische Rhombus, Friederiki Batsalia, (ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου: 82, [Λεπτομέρειες](#))

Εισαγωγή στην Πραγματολογία, Κανάκης Κώστας, (ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου: 9828, [Λεπτομέρειες](#))

DGY 18: Einführung in die Didaktik des Deutschen als Fremdsprache I

Lehrkraft: I. Karvela

Dieses Proseminar wendet sich an die Studenten des zweiten Semesters. Durch die Teilnahme am Seminar bekommen die Studenten einen ersten Kontakt mit Fragestellungen der Methodik und Didaktik des Deutschen als Fremdsprache. Ziel des Seminars ist es, den Studenten diejenigen Kenntnisse und Fähigkeiten zu vermitteln, die einerseits für ihre Teilnahme an den Lehrveranstaltungen zur Didaktik in den nachfolgenden Semestern notwendig, andererseits für ihre spätere berufliche Beschäftigung als Deutschlehrer von Bedeutung sind. Der Lehrstoff umfasst die folgenden vier Bereiche: a) Faktoren, die das Erlernen einer Fremdsprache beeinflussen (z.B. Persönlichkeit und Alter des Lerner, Motivation), b) die vier sprachlichen Grundfertigkeiten (Lesen, Hören, Sprechen, Schreiben) und die Besonderheiten jeder Fertigkeit für die Unterrichtspraxis, c) der Gemeinsame Europäische Referenzrahmen und seine Bedeutung für das Lehren und Lernen von Fremdsprachen und d) die wichtigsten Methoden des Fremdsprachenlernens.

Nach der erfolgreichen Teilnahme am Seminar sind die Studenten in der Lage:

- die Faktoren, die das Erlernen einer Fremdsprache beeinflussen, zu kennen,

- diese Faktoren entsprechend einzuschätzen und sie bei der Gestaltung des Unterrichts zu berücksichtigen,
- geeignete Übungen für die Entwicklung jeder der vier sprachlichen Grundfertigkeiten auszuwählen, zu gestalten und einzuschätzen,
- die Kennzeichen der wichtigsten Methoden des Fremdsprachenlernens zu kennen.

Leistungsnachweis: mündliche Prüfung

DLY 21: Einführung in die Literaturwissenschaft II

Lehrkraft: K. Karakassi

Das Konzept der Gattung, obwohl nicht ganz unproblematisch, wie es sich im Rahmen der Vorlesung erweisen wird, bildet die grundlegendste Taxonomie literarischer Texte und einen der Hauptgegenstände der Literaturwissenschaft. Gattungen sind nämlich nicht nur ein zentrales Feld literaturwissenschaftlicher oder literaturtheoretischer Untersuchungen, sondern auch eine wichtige Matrix für die Literaturgeschichtsschreibung.

Die Vorlesung, die sich als eine problemorientierte Einführung versteht, will einen Überblick über Theorie und Geschichte der Gattungen (Epik, Lyrik, Dramatik) geben. In historischer und systematischer Darstellung und anhand repräsentativer Textbeispiele werden Grundfragen der Gattungstheorie (Poetik und Rhetorik) sowie der Gestaltung lyrischer und narrativer Texte thematisiert und diskutiert. Dabei werden nicht nur verschiedene gattungstheoretische Ansätze sowie ihre dynamische Entwicklung präsentiert, sondern auch theoretische, terminologische und methodische Grundlagen zur Beschäftigung mit Theorie und Geschichte von Gattungen anhand von Beispielen exemplifiziert.

Ziel der Veranstaltung ist es, Einblick in die Gattungsproblematik zu vermitteln und die Teilnehmer in die Lage zu versetzen, Gattungsmerkmale zu erkennen und angemessen zu beschreiben. Die Vorlesung wird von einem Tutorium begleitet, in dessen Rahmen theoretische Modelle auf konkrete literarische Texte angewendet werden.

Leistungsnachweis: schriftliche Prüfung

DLY 23: Literatur des 19. Jahrhunderts

Lehrkraft: A. Blioumi

Die Veranstaltung bietet zunächst einen Überblick über die Entwicklung der deutschen Literatur im 19. Jahrhundert, wobei das Augenmerk auf epische und lyrische Texte des deutschen Philhellenismus, des Vormärz und des Realismus gelegt wird. Es werden literarische Texte von E.T.A Hoffmann, Adalbert von Chamisso, Heinrich Heine, Wilhelm Müller, Gustav Schwab, C.F. Meyer, Theodor Storm herangezogen. Ziel ist es auf der Basis historisch-gesellschaftlicher Kontexte epochenspezifische literarische Texte interpretieren zu können.

Am Ende des Seminars sollen die Studenten befähigt werden:

- epochenspezifische literarische Texte in historische und kulturelle Kontexte einzubetten
- epochenspezifische Hauptmerkmale literarischer Texte verschiedener Gattungen zu erkennen und zu beschreiben
- epochenspezifische literarische Texte selbstständig zu interpretieren

Leistungsnachweis: Schriftliche Klausur

DLY 24: Literatur des 20. Jahrhunderts

Lehrkraft: E. Petropoulou

Die Vorlesung bietet einen Überblick über die Geschichte der deutschsprachigen Literatur des 20. Jahrhunderts, angefangen vom Fin de siècle und den Avantgarden bis hin zu deren Ablösung durch die Postmoderne. Anhand der Lektüre ausgewählter Texte sollen die Grundcharakteristika der wichtigsten literarischen Strömungen der Zeit einsichtig gemacht werden.

Nach erfolgreichem Abschluss des Seminars

- haben die Studierenden Grundkenntnisse der literarischen Strömungen und Gattungen, sowie der kontextuellen Bedingungen der untersuchten Epoche
- beherrschen die Studierenden Grundcharakteristika repräsentativer Texte des 20. Jahrhunderts
- sind die Studierenden in der Lage, die untersuchten Texte ansatzweise zu interpretieren.

Leistungsnachweis: Klausur

DLY 26: Literaturtheorie

Lehrkraft: Willi Benning

Wenn man Literatur interpretiert, ist man bemüht, diese begrifflich und argumentativ zu erfassen. Die Analyse setzt also literarische Phänomene mit theoretischen Konstrukten in Verbindung. Wie dies zu geschehen hat, ist eine Frage der Literaturtheorie. In dieser Veranstaltung geht es darum, verschiedene Ansätze der Literaturtheorie einführend vorzustellen.

DLY 28: Literarische Übersetzungskritik

Lehrkraft: A. Daskaroli

Die Übersetzung literarischer Texte stellt zugleich das Problem ihrer Beurteilung. Ziel des Seminars ist die Anwendung von Kriterien zur Bewertung von literarischen Übersetzungen unter Berücksichtigung der besonderen Anforderungen, die die literarische Übersetzung stellt und die sie von der Übersetzung anderer Textsorten unterscheidet.

In den einführenden Seminarsitzungen werden die unterschiedlichen übersetzungswissenschaftlichen Auffassungen der literarischen Übersetzungskritik unter Berücksichtigung der entsprechenden internationalen Forschungsliteratur vorgestellt. Die darauf folgende Untersuchung und der Vergleich zwischen eventuell mehreren neugriechischen Übersetzungen eines ausgewählten literarischen Werkes der deutschen Literatur zielen auf die praktische Anwendung der angemessenen Kriterien auf die Beurteilung des jeweiligen Translats als Trägers kultureller und kommunikativer Funktionen.

Im Laufe des Seminars werden die Studenten aufgefordert

- die besonderen Merkmale der literarischen Sprache und die Anforderungen, die sie an den

Übersetzer stellen, zu erkennen

- Kriterien zur Bewertung von literarischen Übersetzungen zu bestimmen

- angemessene Bewertungskriterien auf das Translat eines ausgewählten literarischen Originals anzuwenden

- die eventuell mehreren Translate des ausgewählten literarischen Originals aufgrund von vereinbarten Bewertungskriterien zu vergleichen und gegenüberzustellen

Nach Abschluss des Seminars sollen die Studenten in der Lage sein

- angemessene Kriterien zu entwickeln, um die Übersetzung eines literarischen Werkes zu beurteilen
 - die fundierte Übersetzungskritik eines ausgewählten literarischen Originals vorzulegen und wo nötig alternative Übersetzungsvorschläge zu formulieren
- Leistungsnachweis: Mündliches Referat und Schriftliche Hausarbeit.

DAY 02: Wissenschaftliches Arbeiten

Lehrkraft: E. Haring

Die Lehrveranstaltung Wissenschaftliches Arbeiten vermittelt

Grundkenntnisse und Fertigkeiten für die wissenschaftliche Arbeit im

Germanistik-Studium. Dazu werden im Kurs zahlreiche Übungen durchgeführt, in denen die TeilnehmerInnen den Umgang mit Primär- und Sekundärliteratur, das Verfertigen eigener wissenschaftlicher Arbeiten, das richtige Zitieren, die Nutzung von Quellen und Hilfsmitteln etc. erlernen.

Materialien für diese Lehrveranstaltung werden in der e-class (als PDF) bereitgestellt und sind zu den Sitzungen mitzubringen. Alle

TeilnehmerInnen erarbeiten ein eigenes Projekt, das sie in Form eines wissenschaftlichen Referats im Kurs vorstellen.

TeilnehmerInnen, die durch ihre Mitarbeit und ausreichend qualifizierte Beiträge die Kursanforderungen erfüllen, nehmen an einer Abschlussklausur teil.

Das Seminar ist nicht als Fernstudium geeignet!

5. – 8. Semester

DGA 30: Phonetik / Phonologie

Lehrkraft: E. Balassi

Gegenstand des Seminars ist die Beschäftigung mit wichtigen theoretischen Entwicklungen in der Phonologie.

Nach erfolgreicher Teilnahme an der Veranstaltung

- besitzen die Studierenden die Kenntnis über die wichtigsten Entwicklungen in der strukturalistischen Phonologie, der generativen Phonologie sowie der Silbhenphonologie
- sind die Studierenden in der Lage, phonologische Phänomene verschiedener Sprachen zu analysieren.

Prüfungsform: Mündliche Prüfung oder schriftliche Hausarbeit.

DGA 32: Syntaxtheorie

Lehrkraft: A. Tsokoglou

Die Untersuchung der Struktur des Satzes hat in der Geschichte der Linguistik zu der Entwicklung der Syntaxtheorie beigetragen. Besondere Rolle für die Ermittlung der Satzstruktur spielt die Untersuchung der Wortstellung. Ziel dieses Seminars ist: a) die Beschreibung der Satzstruktur und der Wortstellung des Deutschen aufgrund der deskriptiven Grammatik, b) die Analyse und Erklärung der Satzstruktur und der Wortstellung des Deutschen im Rahmen der Generativen Grammatik und c) die Betrachtung der Entwicklung der syntaktischen Theorie im Rahmen der Generativen Grammatik, von der Rektions- und Bindungstheorie zum Minimalistischen Programm.

Leistungsnachweis: Klausur

DGA 38: PHRASEOLOGIE: Kontrastive Phraseologie

Lehrkraft: M. Chrissou

Die Phraseologie als Forschungsfeld der festen Wortverbindungen oder Phraseologismen bildet eine der neueren linguistischen Disziplinen. Im Rahmen der Kontrastiven Phraseologie werden die phraseologischen (Sub)Systeme zweier oder mehrerer Sprachen bzw. Sprachvarietäten miteinander verglichen, um ihre Ähnlichkeiten und Unterschiede herauszustellen. Ihre Forschungsergebnisse sind für die Phraseographie, die Fremdsprachendidaktik und die Übersetzungswissenschaft wichtig. Ziel des Seminars ist, die Studierenden in die Grundbegriffe der Phraseologie und die Methoden der Kontrastiven Phraseologie einzuführen. Ein Praxisbezug wird hergestellt, indem ausgewählte phraseologische Subsysteme des Deutschen und des Griechischen interlingual kontrastiert werden.

Nach dem erfolgreichen Absolvieren des Seminars werden die Studierenden in der Lage sein, die besonderen Merkmale von Phraseologismen zu beschreiben und sie von freien Wortverbindungen anhand konkreter Kriterien zu unterscheiden,

Phraseologismen auf der Grundlage ihrer formalen, semantischen und pragmatischen Dimension zu klassifizieren,

Äquivalenzmodelle für den Sprachkontrast zu erarbeiten und die eingesetzten Kriterien für den interlingualen Vergleich zu beschreiben,

phraseologische Subsysteme des Deutschen und des Griechischen zu konfrontieren, um Ähnlichkeiten bzw. Unterschiede systematisch zu erfassen und auf ihren Äquivalenzgrad zu schließen.

Prüfungsform: Referat, schriftliche Seminararbeit

DGB 45: Sprachvarietäten

Lehrkraft: F. Batsalia

Ziel dieses Seminars ist aufzuzeigen, dass eine jede Sprache von Vielfältigkeit gekennzeichnet ist, so wie auch die jeweilige Sprachgemeinschaft von entsprechender Vielfältigkeit gekennzeichnet ist.

Die Charakteristika verschiedener Sprachvarietäten werden derart aufgezeigt, dass ersichtlich wird, dass genau diese sprachliche Vielfältigkeit die Gesamtheit einer Sprache bildet und dass gleichzeitig eine jede Sprachvarietät eine konkrete kommunikative Funktion, sowie eine konkrete kommunikative Wirkung hat.

Studenten/innen, die erfolgreich an dieser Lehrveranstaltung teilnehmen, können

sprachliche Varietäten erkennen und benennen,

die kommunikative Funktion und die kommunikative Wirkung von Sprachvarietäten bestimmen und

über den Einbezug von Sprachvarietäten in den Fremdsprachunterricht reflektieren.

Leistungsnachweis: Abschlussklausur

Lehrwerke (alternativ):

Sprachvarietäten, Friederiki Batsalia, ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου: 16

Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα, Α.-Φ. Χριστίδης & Μ. Θεοδωροπούλου (επιμ.),
ΕΥΔΟΞΟΣ, Κωδικός βιβλίου:2371

DGB 46: Schriftlinguistik

Lehrkraft: J. Theisen

Lange Zeit war alles Schriftliche aus der Linguistik programmatisch verbannt. Entsprechend jung ist die Schriftlinguistik als eine der neuesten „Bindestrich-Linguistiken“. Sie beschäftigt sich mit allen Aspekten explizit schriftlicher Kommunikation. Sie geht also von den Unterschieden zwischen gesprochener und geschriebener Sprache aus. Wie wird Sprache verschriftlicht? Es gibt ja nicht nur Buchstaben von Alpha bis Omega oder von A bis Zett, und es gab nicht nur Bücher, sondern auch Schriftrollen, steinerne Inschriften, und vieles andere. Schriften haben – wie Sprache auch – ihre Geschichte, und dabei stellt sich bis heute auch die Frage, wie richtig geschrieben wird. Es geht also auch um Orthographie, um Kalligraphie weniger, aber um Typographie, wozu neuerdings auch die (schriftliche) Gestaltung von Internetseiten gehört. Außerdem ist zu erörtern, wie man schreiben lernt und was beim Schreiben (im Unterschied zum Sprechen) eigentlich geschieht.

Wer das Seminar erfolgreich besucht hat, ist u.a. in der Lage,

- verschiedene Schrifttypen voneinander abzugrenzen,
- die Hauptstationen der Schriftgeschichte nachzuvollziehen,
- die Besonderheiten schriftlicher Kommunikation zu beschreiben,
- Schriftspracherwerb und Schreibprozess zu verstehen.

Qualifikation: Regelmäßige Teilnahme, Referat und Seminararbeit oder schriftliche Klausur und mündliche Prüfung

DGC 50: Sprachgeschichte

Lehrkraft: J. Theisen

Die ältesten deutschen Texte, die wir besitzen, sind (im Vergleich zum Griechischen: nur!) knapp 1300 Jahre alt und ziemlich unverständlich. Bei den meisten handelt es sich um Übersetzungen aus dem Lateinischen, inhaltlich: um Theologisches, Religiöses. Der christliche Glaube war gerade nach Mitteleuropa gekommen, und Karl der Große zum Beispiel tat im 8. Jahrhundert einiges dafür, dass seine Landsleute ungefähr verstehen konnten, um was es dabei eigentlich ging. Es hat dann wieder eine ganze Zeit lang gedauert, bis seit dem 12. Jahrhundert auch Unterhaltungsliteratur geschrieben wurde. Im 15./16. Jahrhundert übersetzte Martin Luther die „Biblia: Das ist: Die gantze Heilige Schrift“ aus dem hebräischen bzw. griechischen Original ins Deutsche und schaute dazu „dem Volk aufs Maul“. Aber noch vor gut 300 Jahren meinte Gottfried Wilhelm Leibniz, dass man auf Deutsch zwar perfekt über Handwerk und Bergbau sprechen und schreiben könne, aber über nichts wirklich Wichtiges, wie zum Beispiel Philosophie. Tatsächlich stand 1000 Jahre lang dem Deutschen mit dem Lateinischen eine Sprache als Konkurrenz gegenüber, in der alles wirklich Wichtige ge- und beschrieben wurde.

Wer das Seminar erfolgreich beendet,

- versteht, warum Sprache (nicht nur das Deutsche) sich im Laufe der Zeit verändert,
- versteht die phonologischen, morphologischen und syntaktischen Entwicklungsschritte zwischen den althochdeutschen Dialekten und der neuhochdeutschen Standardsprache und kann sie auch beschreiben,
- versteht auch ältere deutsche Texte,
- hat die wichtigsten mittelalterlichen Texte des Deutschen kennengelernt.

Qualifikation: Regelmäßige Teilnahme, Referat und Seminararbeit oder schriftliche Klausur und mündliche Prüfung

DGD 52: UNTERRICHTSPLANUNG UND -GESTALTUNG: Textarbeit im Unterricht Deutsch als Fremdsprache

Lehrkraft: M. Chrissou

Eine zentrale Stellung in der Lehrerausbildung nimmt die Unterrichtsplanung und -gestaltung ein. Ziel des Seminars ist die Aneignung von Wissen und die Entwicklung von Fertigkeiten und Fähigkeiten für die Unterrichtsplanung und -gestaltung. Im Zentrum der Betrachtung stehen Möglichkeiten zur Förderung der rezeptiven kommunikativen Aktivitäten. Dafür werden die Studierenden die Stellung der kommunikativen Aktivitäten im Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GERFS) und im Gemeinsamen Rahmencurriculum für die Fremdsprachen (GRfF) erforschen. Zudem werden sie sich mit den theoretischen Grundlagen der Unterrichtsgestaltung und den vielfältigen Verstehensstrategien vertraut machen, die die Entwicklung von Lernautonomie begünstigen. Schließlich werden sie Gelegenheit haben, die theoretischen Grundlagen in der Praxis umzusetzen, indem sie Unterrichtseinheiten am Beispiel des Deutschen als Fremdsprache planen, durchführen und zum Anlass für das kritische Aufeinanderbeziehen von Theorie und Praxis nehmen.

Nach dem erfolgreichen Absolvieren des Seminars werden die Studierenden in der Lage sein,

die Grundzüge der kommunikativen Aktivitäten und ihre Stellung im Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GERFS) sowie im Gemeinsamen Rahmencurriculum für die Fremdsprachen (GRfF) zu beschreiben,

geeignete (konventionelle wie multimodale) Texte für die Entwicklung der rezeptiven kommunikativen Aktivitäten auf der Grundlage der Binnendifferenzierung und des fächerübergreifenden Lernens auszuwählen,

Möglichkeiten für die Strukturierung des Unterrichts in klar abgegrenzten Phasen zu beschreiben und die Strategien der Textarbeit zu systematisieren,

Unterrichtseinheiten unter Einsatz von angemessenen Phasen, Medien und Sozialformen zu gestalten und im Seminar zu erproben,

über die Umsetzung der theoretischen Grundlagen in der Unterrichtspraxis zu reflektieren, indem sie die Unterrichtsergebnisse evaluieren und didaktische Entscheidungen der Unterrichtsplanung revidieren.

Prüfungsform: Referat, schriftliche Seminararbeit

DGD 62

Lehrkraft: E. Balassi

DLA 62: Hölderlin - Kleist - Jean Paul

Lehrkraft: K. Mitrallexi

Friedrich Hölderlin (1770-1843), Heinrich von Kleist (1777-1811) und Jean Paul (1763-1825) haben im Kontext des klassischen und des romantischen literarischen Diskurses einen je eigenen Weg beschritten. Ihre Konfrontation mit den Tendenzen ihrer Zeit hat zu literarischen Werken von ganz eigener Formation und Aussage geführt, die für die Literaturgeschichtsschreibung nach wie vor eine Herausforderung darstellen.

In dieser Veranstaltung befassen wir uns mit dem dramatischen, dem erzählerischen und dem essayistischen Werk von Heinrich von Kleist anhand von ausgewählten Texten aus Primär- und Sekundärliteratur. Kleist zählt heute zu den bedeutendsten klassischen Autoren der deutschen Literatur, während er in seiner Zeit eher auf Befremden und Ablehnung gestoßen ist. Goethe etwa bezeichnete Kleist als ein "bedeutendes, aber unerfreuliches Meteor eines neuen Literatur-Himmels", als das "seltsamste Zeichen der Zeit", Kleist selbst sprach von sich als von einem Autor, "den die Zeit nicht tragen kann". Die anthropologische Dimension und seine besondere Sprache lassen sein Werk aktuell und modern erscheinen. Kleists Helden sehen sich einer rätselhaften, "gebrechlichen" Welt gegenübergestellt, fragil in allen Ordnungen des sozialen wie des individuellen Lebens. Wir werden uns in textnaher Arbeit mit den dramatischen Werken *Der zerbrochne Krug*, *Amphitryon* und *Penthesilea*, mit den Erzählungen *Die Marquise von O...* und *Das Erdbeben in Chili* und mit den Essays *Über die allmähliche Verfertigung der Gedanken beim Reden* und *Über das Marionettentheater* befassen.

Bei erfolgreichem Abschluss des Seminars sind die Studierenden in der Lage

- Themen, Inhalte und Formen der Werke Kleists zu erkennen und angemessen zu beschreiben und zu interpretieren.
- die Werke Kleists in den kultur- und literarhistorischen Kontext (Klassik und Romantik) einzubetten und differenziert einzuordnen,
- sich kritisch mit der einschlägigen Sekundärliteratur auseinanderzusetzen,
- die Ergebnisse ihrer Recherche in einem wissenschaftlichen Kontext mündlich und schriftlich angemessen zu präsentieren.

Leistungsnachweis: Referat und schriftliche Hausarbeit.

DLA 64: Naturalismus / Fin de siècle / Expressionismus

Lehrkraft: E. Petropoulou

Die Veranstaltung bietet einen Überblick über die Geschichte der deutschsprachigen Literatur des späten 19. und des frühen 20. Jahrhunderts, angefangen vom Naturalismus über Fin de siècle bis hin zum Expressionismus. Ausgewählte literarische Texte werden im Zusammenhang mit kulturhistorischen Phänomenen untersucht.

DLA 65: Deutschsprachige Literatur 1900-1945

Lehrkraft: E. Haring

Mit dem Thema Deutschsprachige Literatur 1900-1945 öffnet sich dem Leser ein überaus weitreichendes Feld. Literarische Strömungen und Gruppierungen, Programme und Utopien, namhafte Autoren und Bücher, darunter nicht wenige Werke der Weltliteratur, lassen sich hier verorten.

Angestrebtes Ziel dieses Seminars ist es, auf der Grundlage von ausgewählten exemplarischen Texten einen Überblick über wichtige Entwicklungslinien der deutschsprachigen Literatur zu erarbeiten. Besondere Aufmerksamkeit soll hier dem Aspekt "Literatur und Lebensreform" gelten. Das Seminar bietet interessierten Studierenden Einblicke in ein faszinierendes Kapitel der Literaturgeschichte und ist vor allem für fortgeschrittene (7./8.) Semester zu empfehlen.

Für die Kursarbeit ist es unbedingt erforderlich, dass längere Lese-Texte zu den Sitzungen bereits zu Hause vorbereitet werden. Alle Materialien und Texte werden in der e-class bereitgestellt.

Teilnahmevoraussetzungen:

- o regelmäßige (aktive) Anwesenheit (max. 3 mal Fehlen)
- o eigener Projektbeitrag (oder Hausarbeit)
- o Prüfung.

Maximal 30 Teilnehmer (Datum des Eintrags in der e-class zählt)

Das Seminar ist nicht als Fernstudium geeignet!

DLA 66: Brecht / Kafka / Th. Mann

Lehrkraft: K. Karakassi

„Sprechen kann man mit den Nomaden nicht. Unsere Sprache kennen sie nicht, ja sie haben kaum eine eigene. Untereinander verständigen sie sich ähnlich wie Dohlen. Immer wieder hört man diesen Schrei der Dohlen...“ Franz Kafka: *Ein altes Blatt*

Kafka lesen wirkt oft wie eine Expedition in das Spannungsfeld zwischen Kultur und Natur, zwischen Zivilisation und Barbarei, zwischen Mensch und Tier, eine Expedition in die Grenzgebiete der Sprache, dort wo sie sich in einen Schrei oder ins Schweigen auflöst. Sichere Erkenntnisse kann man dabei allerdings nicht gewinnen. Die bedeutungsbeladenen Landschaften sind schleierhafte Kodifizierungen der Realität, die man oft nicht gänzlich entziffern kann. Diese Berichte aus ur-fremden Welten, die so nah anmuten, wie sie weit sind, laden zu ihrer Entdeckung ein, ohne eigentlich alle ihre Geheimnisse preiszugeben. Solche Berichte sind auch die China-Fragmente, die im Mittelpunkt des Seminars sein werden. Sie schreiben die komplexe Poetik von Franz Kafka literarisch um und illustrieren dabei implizit auch sein politisches Vermächtnis.

Im Seminar werden wir uns deshalb nicht nur mit dem Werk Kafkas an sich auseinandersetzen, sondern auch mit dem historischen Kontext, in dem sein Werk entstand. Dabei wird den Begriffen „Kollektiv“ und „kollektives Gedächtnis“, „Nation“ und „(offizielle) Geschichtsschreibung“, „Barbar“ und „Landsmann“ besondere Aufmerksamkeit geschenkt.

Leistungsnachweis: Hausarbeit und Referat

DLA 67: Literatur nach 1945

Lehrkraft: O. Laskaridou

Anhand exemplarischer Stücke von Friedrich Dürrenmatt, Max Frisch, Peter Handke, Botho Strauss, Peter Weiss und Heiner Müller behandelt das Seminar wichtige Tendenzen des deutschsprachigen Theaters nach 1945. Einleitend soll ausführlich auf Brechts Theorie des epischen Theaters eingegangen werden, deren Einfluss auf das Nachkriegstheater kaum zu überschätzen ist.

Bei erfolgreichem Abschluss des Seminars sind die Studierenden in der Lage,

- charakteristische Themen und Formen des deutschsprachigen Theaters nach 1945 zu erkennen und zu beschreiben,

- einschlägige Kategorien und Begriffe bei der Analyse dramatischer Texte anzuwenden,
- den Zusammenhang zwischen literarischer Theorie und Praxis zu beurteilen,
- sich kritisch mit einschlägiger Sekundärliteratur auseinanderzusetzen.

Leistungsnachweis: Referat oder mündliche Prüfung und schriftliche Hausarbeit.

DLB 69: Literaturtheorie I: Erzähltheorie / Narratologie

Lehrkraft: A. Mitrallexi

Das Seminar führt in die narratologische Theorie (F. Stanzel, G. Genette) und Analyse erzählender Texte ein. Zunächst werden zentrale Begriffe und Kategorien der Erzähltheorie (Erzählsituation, point of view, discours, histoire, Zeit, Modus, Stimme) anhand theoretischer Grundlagentexte erarbeitet. Die erarbeiteten erzähltheoretischen Kategorien und Analysemodelle sollen an ausgewählten Erzähltexten erprobt werden.

Bei erfolgreichem Abschluss des Seminars sind die Studierenden in der Lage

- erzähltheoretische Begriffe und Analysemodelle bei der Interpretation erzählender Texte anzuwenden und den Zusammenhang zwischen Theorie und Praxis zu beurteilen,
- wissenschaftlich selbstständig zu arbeiten und sich kritisch mit der einschlägigen Sekundärliteratur auseinanderzusetzen,
- angemessen zu argumentieren und die Ergebnisse ihrer Arbeit sowohl in mündlicher Form (Referat), wie auch in schriftlicher Form (schriftliche Arbeit) darzustellen.

Leistungsnachweis: Referat und schriftliche Hausarbeit

DLB 71: Literatur und Medien

Lehrkraft: Willi Benning

Zu Beginn wird die Medialität der Literatur reflektiert. Als typisches ‚Ereignis‘ werden wir vor dem Hintergrund der traditionellen Sprachauffassung von Platon bis Schiller die Sprachkrise untersuchen, die ihren Höhepunkt zu Beginn des 20. Jahrhunderts findet, z.B. bei Hofmannsthal oder Kafka. In der Folge werden Beziehungen der Literatur zu anderen (auch: technischen) Medien exemplarisch analysiert (Bild, Skulptur, Film, neue Formen im Internet).

DLB 75: Deutsche Literatur und modernes Griechenland

Lehrkraft: Stefan Lindinger

In diesem Kurs wird von den Studierenden verlangt, bereits vorhandene Kenntnisse über die neuere Geschichte, Kultur und Literatur Deutschlands und Griechenlands zu aktualisieren und anzuwenden bzw. neue Kenntnisse zu erwerben.

Dies wird vor sich gehen am Beispiel von lyrischen Texten aus der Zeit des Philhellenismus, die sich mit den Ereignissen des griechischen Befreiungskampfes der 1820er Jahre auseinandersetzen und künstlerisch dazu Stellung nehmen. Die Gedichte stammen von Wilhelm Müller, Friedrike Brun, Amalie von Helvig und anderen Lyrikern. Diese Texte sollen verstanden und nach literaturwissenschaftlichen und literaturgeschichtlichen Kriterien analysiert werden.

Für die Lehr- und Lernziele bedeutet dies im Einzelnen:

Kenntnis: Die Studierenden müssen ihre Kenntnisse bzw. ihr Vorwissen auf dem Bereich der Literaturwissenschaft aktualisieren.

Verständnis: Sie müssen in der Lage sein, literarische Texte auf dieser Basis zunächst einmal selbst zu verstehen.

Anwendung: In diesem Zusammenhang geht es darum, einen konkreten Text oder Textausschnitt in einem Referat vorzustellen.

Analyse : Hier ist es wichtig, schon während der Vorbereitung mögliche Schwierigkeiten zu antizipieren und das Darzustellende daraufhin zu überprüfen und abschließend noch einmal zu evaluieren.

Zusammensetzung: Abschließend müssen die Studierenden in der Lage sein, ihre individuelle Analyse eines Textes in Form einer Präsentation im Kurs vorzutragen und in einer Hausarbeit zusammenfassend schriftlich zu formulieren.

Voraussetzung für das Bestehen des Kurses: Referat und schriftliche Arbeit.

DLC 78: Literarische Übersetzungskritik

Lehrkraft: A. Daskaroli

Die Übersetzung literarischer Texte stellt zugleich das Problem ihrer Beurteilung. Ziel des Seminars ist die Anwendung von Kriterien zur Bewertung von literarischen Übersetzungen unter Berücksichtigung der besonderen Anforderungen, die die literarische Übersetzung stellt und die sie von der Übersetzung anderer Textsorten unterscheidet. In den einführenden Seminarsitzungen werden die unterschiedlichen übersetzungswissenschaftlichen Auffassungen der literarischen Übersetzungskritik unter Berücksichtigung der entsprechenden internationalen Forschungsliteratur vorgestellt. Die darauf folgende Untersuchung und der Vergleich zwischen eventuell mehreren neugriechischen Übersetzungen eines ausgewählten literarischen Werkes der deutschen Literatur zielen auf die praktische Anwendung der angemessenen Kriterien auf die Beurteilung des jeweiligen Translats als Trägers kultureller und kommunikativer Funktionen.

Im Laufe des Seminars werden die Studenten aufgefordert

- die besonderen Merkmale der literarischen Sprache und die Anforderungen, die sie an den Übersetzer stellen, zu erkennen
- Kriterien zur Bewertung von literarischen Übersetzungen zu bestimmen
- angemessene Bewertungskriterien auf das Translat eines ausgewählten literarischen Originals anzuwenden
- die eventuell mehreren Translats des ausgewählten literarischen Originals aufgrund von vereinbarten Bewertungskriterien zu vergleichen und gegenüberzustellen

Nach Abschluss des Seminars sollen die Studenten in der Lage sein

- angemessene Kriterien zu entwickeln, um die Übersetzung eines literarischen Werkes zu beurteilen
- die fundierte Übersetzungskritik eines ausgewählten literarischen Originals vorzulegen und wo nötig alternative Übersetzungsvorschläge zu formulieren

Leistungsnachweis: Mündliches Referat und Schriftliche Hausarbeit.

DLD 81: Interkulturelle Themen

Lehrkraft: A. Blioumi

In Zeiten der Globalisierung hat sich der Begriff der 'Migration' gewandelt. Dieser wird nicht mehr ausschließlich mit finanzieller oder politischer Migration gleichgesetzt, sondern hat ebenso positive Dimensionen erhalten. Migrationsphänomene tragen zum Kulturaustausch bei, zur Vermischung kultureller Codes, zur Entwicklung hybrider Identitäten und dadurch zur Beschwichtigung nationalistischer Haltungen. Ziel des Seminars ist es, das interkulturelle Potential literarischer Texte deutschsprachiger Autoren nicht deutscher Herkunft zu

identifizieren und zu analysieren. Es werden das literarische Phänomen im Rahmen der zeitgenössischen deutschsprachigen Literatur verortet, die Konturen der Migrationsliteratur in Deutschland skizziert, literaturtheoretische Konzepte zur Trans- und Interkulturalität vorgestellt und namhafte Repräsentanten herangezogen, wie Yoko Tawada, Feridun Zaimoglu, Eleni Torossi, Rafik Schami u.a.

Am Ende des Seminars sollen die Studierenden befähigt werden:

- das Phänomen literaturgeschichtlich zu verorten
- in interdisziplinären Konzepten zur Trans- und Interkulturalität zu vertiefen
- Hauptcharakteristika des literarischen Phänomens zu identifizieren und zu bezeichnen.
- interkulturelle Schreibweisen auf der Basis kulturwissenschaftlicher Konzepte selbstständig zu analysieren

Leistungsnachweis: Hausarbeit und Referat

DLD 83: Deutsche Philosophie: Idealismus und Neoidealismus

Lehrender: Mark Michalski

Unter „Idealismus“ versteht man in der Philosophie die Auffassung, dass der Geist das erste Prinzip der Realität ist und nicht die Natur (Naturalismus) oder die Materie (Materialismus). Begründet wurde der philosophische Idealismus in der antiken griechischen Philosophie, besonders durch Platon und Plotin. Durch die Rezeption der antiken Philosophie im Mittelalter wurde der Idealismus zu einer philosophischen Strömung, die in allen nationalen Traditionen der europäischen Neuzeit bis heute immer wieder Vertreter fand. Die Lehrveranstaltung konzentriert sich auf die allgemeine Bedeutung und die besonderen Erscheinungsformen des Idealismus innerhalb der Geschichte der deutschen Philosophie. Im Mittelpunkt stehen dabei die großen idealistischen Systeme von Fichte (1762-1814), Schelling (1775-1854) und Hegel (1770-1831) sowie der „Neoidealismus“ am Ende des 19. Jahrhunderts und am Anfang der 20. Jahrhunderts. Dabei soll auch dem ideologischen Missbrauch idealistischen Denkens von Seiten der politischen Rechten nachgegangen werden. Als typisches Beispiel neoidealistischen Denkens untersuchen wir das Werk „Ewigkeit und Endlichkeit“ (1937) von Max Wundt (1879-1963).

Leistungsnachweis: Schriftliche Klausur.

Studenten, die mehr als dreimal im Unterricht abwesend sind, müssen zusätzlich eine Hausarbeit anfertigen.

Für diese Lehrveranstaltung wird E-Class mit freiem Zugang angeboten.

DLD 85 Ideengeschichte

Lehrkraft: Stefan Lindinger

Gegenstand dieser Lehrveranstaltung ist ein bestimmtes Phänomen der Geschichte der deutschsprachigen Länder, in dem sich verschiedene kulturelle Faktoren wie Politik, Philosophie, Wissenschaft, Religion, Literatur und Kunst zu einem Ganzen verbinden. Aufbauend auf dem Grundwissen, das durch die Lehrveranstaltung „Deutsche Landeskunde“ und durch die Einführungen in die deutsche Literaturgeschichte vermittelt wurde, wird den Wechselwirkungen der verschiedenen Faktoren nachgegangen, durch die sich ein bestimmtes kulturelles Milieu oder eine bestimmte mentale Disposition ausgebildet hat. Ziel der Lehrveranstaltung ist die Sensibilisierung für die Komplexität des behandelten ideengeschichtlichen Phänomens und für dessen Stellung im Ganzen der Ideengeschichte der deutschsprachigen Länder.

Im Sommersemester 2018 beschäftigen wir uns mit der Reformation Martin Luthers.

Nach Absolvierung dieser Lehrveranstaltung sollen die Studenten in der Lage sein

- ideengeschichtliche Aspekte in die Interpretation einzelner kultureller und insbesondere literarischer Erscheinungen einzubeziehen
- sich selbstständig in weitere Bereiche der Ideengeschichte der deutschsprachigen Länder einzuarbeiten

Leistungsnachweis: Klausur